

16.82x21.02	31	עמוד 56	חיים אחרים	01/06/2011	27477393-2
36020					

אמא, האם באמת כדאי לחסן את בתך?

במסע פרסום אינטנסיבי מנסים לשכנע אמהות לחסן את בנותיהן נגד וירוס הפילומה, הגורם לסרטן צוואר הרחם. הפרסומות אינן מזכירות את היעילות המוטלת בספק ואת תופעות הלוואי הקשות. כל מה שהן אינן מספרות

מאת: לוטי זילברמן

shutterstock | Blaj Gabriel | קוראייטור ב. קרואייטור

עד סוף שנת 2008, מהם 1,061 נחשבים חמורים, וב-142 מקרים נשקפה סכנת חיים למטופלות. ב-2009 דווחו על יותר מ-15 אלף תגובות לחיסון, כולל 3,000 נפגעות קשה ו-48 מקרי מוות. כל תופעות הלוואי שנרשמו בארצות הברית בעקבות השימוש בחיסון הגרדסיל כוללות 21 אלף מקרים שטופלו, בהם 93 מקרי מוות, 8,661 ביקורים בטיפול נמרץ, 4,382 מקרים של נזקים קבועים ו-702 מקרים של צעירות שנותרו נכות. נתונים אלו התפרסמו באפריל 2011 בכתב העת *Ortomolecular Medicine*. בפברואר 2009 השיבה ממשלת ספרד סדרה של 76 אלף מנות (שסימנה 52670NH) של גרדסיל אחרי ששתי ילדות אושפזו בבית חולים מיד אחרי קבלת החיסון. מעריכים שמספרים אלה הם חלקיים בלבד, ולא כל המקרים

אינו מונע הידבקות ביתר זני הוירוס. פרופ' מריה בנגסטון, רופאה מומחית לרפואת נשים מבית הספר לרפואה בהרווארד, ממליצה גם לנשים שחוסנו לעבור בדיקות לגילוי סרטן צוואר הרחם בהתאם להנחיות. על פי הנחיות אלו, גם נשים מתחת לגיל 30 חייבות לעבור בדיקת משטח צוואר הרחם (Pap Smear) פעם בשנה. ארבע שנים לאחר שהחיסון יצא לשוק, הדיווחים בארץ ובעולם אינם מעודדים. מצד אחד החיסון אינו מעניק הגנה מלאה מהתפתחות סרטן צוואר הרחם, ומצד שני הוא מעלה את הסיכון של המתחסנות להפוך קורבנות לתופעות הלוואי הנגרמות מהחיסון. לרשות המזון והתרופות האמריקאית FDA הגיעו 6,723 דיווחים על מקרים של תופעות לוואי של חיסון הגרדסיל

כבר כמה שנים שאנחנו מותקפים באמצעי התקשורת במסע פרסום מסיבי הקורא לאמהות לחסן את בנותיהן נגד וירוס הפילומה, הגורם לסרטן צוואר הרחם. מיני ידועניות גויסו לקמפיין, והן פורטות על מיתר המצפון ההורי כדי לשכנע אמהות לעשות את המעשה האחראי והמתבקש ולדאוג לבריאות בנותיהן. אך מידע עדכני שהצטבר מעלה ספקות רציניים לגבי יעילות ובטיחות החיסון. החיסון נכנס לשימוש בשנת 2006 במטרה למנוע התפתחות של סרטן צוואר הרחם בעקבות זיהום של נגיפי HPV Human Papilloma Virus ונקרא גרדסיל (Gardasil). אולם, מה שלא נאמר בפרסומים הוא שהחיסון עשוי למנוע מנשים צעירות להידבק בזיהום של ארבעה זני HPV בלבד מתוך כ-100 זנים קיימים. החיסון מעניק הגנה מפני שני זני ה-HPV 16, 18, האחראיים ל-70 אחוזים ממקרי סרטן צוואר הרחם. שני הזנים הנוספים הם 6 ו-11, העלולים לגרום יבלות באיברי המין. לפי העלון המצורף לארצות החיסון, החיסון יעיל רק אם אין אצל הצעירות זיהומים קיימים, והוא מומלץ לבנות תשע עד 26 ויעיל עד גיל 45.

להתשיך להיבדק למרות החיסון

על פי פרסומים בלתי תלויים, החיסון פעיל נגד ארבעת זני ה-HPV האלו למשך כשלוש שנים בלבד (יש כוונה להאריך את טווח היעילות עד חמש שנים) ובכל מקרה

16.43x21.5	32	עמוד 56	חיים אחרים	01/06/2011	27477396-5
36020					

מדווחים. בארץ דווח על מקרה אחד של שיתוק אחרי החיסון, כפי שאירע בכמה מקרים בארצות הברית. למי ששוקלת להתחסן או למי ששוקל לחסן בנות משפחה חשוב להכיר את העובדות:

1. היצרן מדווח כי יותר משישה מיליון נשים בשנה נדבקות ב־HPV. למרות זאת, רק אחוזים נמוכים מהנדבקות מפתחות סרטן צוואר הרחם עקב זיהום ה־HPV. רוב המקרים אינם מסוכנים והגוף מתגבר עליהם בכוחות עצמו בעזרת המערכת החיסונית. מדווחים על 50 אחוזים מכלל הנשים והגברים הפעילים מינית הנחשפים בזמן זה או אחר לזיהום עם HPV. לרוב אין כל סימפטומים וכאמור המערכת החיסונית מטפלת בדרך כלל ביעילות בסיכון. דעה זו גם נתמכת בחוות דעת שפרסם המכון הלאומי לסרטן בארצות הברית.

2. כאמור, הגרדסיל אינו מגן מפני כל זני ה־HPV ולכן אפשר לחלות בסרטן צוואר הרחם למרות החיסון. ה־CDC (המרכז לפיקוח על מחלות בארצות הברית) מציין שאי אפשר למנוע על ידי החיסון כ־30 אחוזים ממקרי סרטן צוואר הרחם.

3. המרכז הלאומי לחיסונים בארצות הברית (National Vaccine Center) מודה שבטיחות החיסון לא הוכחה. ביולי 2009 הוצעה שהגרדסיל אינו יעיל וש"במקרה הטוב הוא בזוז של כסף ובמקרה הרע הוא מסוכן". חוקרי ה־NVIC דיווחו על כמה מקרי מוות של סטודנטיות שמתו זמן קצר אחרי החיסון, ועל אחרות שנפגעו מוחית. ה־NVIC פנה בשם המשפחות לנשיא אובמה ולקונגרס כדי לחקור את מקרי המוות ואת הפגיעות החמורות אחרי החיסון וכדי לא לאפשר שאירועים אלו ייחשבו כצירוף מקרים מצער.

הערכה מחודשת

פרופ' עוזי בלר, מנהל המחלקה לגינקולוגיה בבית החולים שערי צדק,

טוען: "החיסון יעיל בעיקר לנערות לפני קיום יחסי מין. בכל שאר המקרים אין מניעה להשתמש בחיסון (על פי ה־FDA) אבל היעילות היא מינימלית". מנגד, בדיקת משטח צוואר הרחם מנעה כ־80 אחוזים של מקרי סרטן צוואר הרחם ב־50 השנים האחרונות. אף על פי שמשנת 2006 משתמשים בחיסון במקסיקו, באוסטרליה, בקנדה, בניו זילנד ובכמה ממדינות אירופה, אין שום הוכחה שהוא הפחית את מספר מקרי סרטן צוואר הרחם. 50 מדינות ברחבי העולם החליטו לעשות הערכה מחודשת לגבי יעילות החיסון. בכתבה שהתפרסמה ב־2008 בירחון הרפואי הנודע *New England Journal Of Medicine* תחת הכותרת "HPV סיבות לזהירות", מעלים החוקרים כמה שאלות שהתעוררו. לפי הכתבה, החיסון הצליח למנוע פצעים טרום סרטניים שגורמים

על אף היתרונות שבחיסון נגד סרטן צוואר הרחם, יש להיזהר ולא לחסן אוטומטית לפני שבודקים את התגובה האפשרית. יש לבדוק רגישות לרכיבי החיסון, את מצב בריאותה הכללי של האישה והאם מערכת החיסון שלה תעמוד בפני החיסון ולא תפתח תגובות קשות ולעתים בלתי הפיכות. בדיקת הרגישויות של המועמדות לחיסון היא קריטית ומפחיתה באופן ניכר סיבוכים קשים".

1. האם החיסון ימנע רק נגעים טרום סרטניים או גם התפתחות של סרטן צוואר הרחם ומוות?
2. לכמה זמן מובטחת ההגנה?
3. מכיוון שרוב זיהומי HPV מתנקים בקלות על ידי המערכת החיסונית, מה תהיה ההשפעה של החיסון על המערכת החיסונית הטבעית?
4. איך החיסון ישפיע על זנים אחרים של HPV?
5. יש חשש שנשים שחוסנו ירגישו ביטחון יתר ולא יעברו את הבדיקות התקופתיות המומלצות.

לא לחסן אוטומטית

כשד"ר שחר טורפז'רזונברג, מומחית לרגישויות ולארגויות בילדים, נשאלה

על הגרדסיל, היא התייחסה לנושא החיסונים באופן כללי: "במאזן היתרונות מול החסרונות של החיסונים השונים שפותחו לאורך השנים אין לי ספק כי מבחינת האנושות היתרונות גדולים מהחסרונות. הודות לחיסונים נעלמו מחיינו מחלות ומגפות רבות. על אף היתרונות שבחיסון נגד סרטן צוואר הרחם, יש להיזהר ולא לחסן אוטומטית לפני שבודקים את התגובה האפשרית. יש לבדוק רגישות לרכיבי החיסון, את מצב בריאותה הכללי של האישה ואם מערכת החיסון שלה תעמוד בפני החיסון ולא תפתח תגובות קשות ולעתים בלתי הפיכות. בדיקת הרגישויות של המועמדות לחיסון היא קריטית ומפחיתה באופן ניכר סיבוכים קשים".

חדשות טובות בנושא מניעת סרטן צוואר הרחם מגיעות מהמרכז הרפואי תל אביב, שפתח מרפאה חדשה לבריאות צוואר הרחם לגילוי מוקדם ולאבחון של מקרי סרטן בנשים, ולמעקב אחר נשים בסיכון יתר. המרפאה היא יחידה מסוגה בבתי חולים בארץ. אפשר לקבל שם שירות מרחב הכלל התייעצות עם

רופא מומחה ובדיקת HPV, ולמעוניינות גם בדיקת משטח צוואר הרחם. המערכת החדשנית בודקת 21 זני HPV, מהם 14 זנים המוכרים כבעלי סיכון גבוה והעלולים לגרום שינויים טרום ממאיים וסרטן. בשורה התחתונה, להתחסן או לא? אם אתן מחליטות להתחסן צריך לקחת בחשבון שעל פי פרסומים רבים החיסון נגד HPV אינו יעיל מספיק ולעתים מסוכן. לפני קבלת החיסון יש לעשות בדיקת משטח צוואר הרחם מקדימה, לוודא שאין זיהום בצוואר הרחם המגביר את הסכנה שבחיסון, ולבצע בדיקת רגישויות לחומרים המרכיבים את החיסון. בכל מקרה, חשוב לדעת שהחיסון אינו מרפא מצבים קיימים. ■